

Justyna Jurasz

Wydział Wspomagania Edukacji i Promocji Czytelnictwa

RZPWE PBW w Opolu

Barbara Pająk

Wydział Informacji, Bibliografii i Udostępniania Zbiorów

RZPWE PBW w Opolu

Orzeł czy... kogut? - czyli o odkrywaniu własnej tożsamości

Szkoła podstawowa, kl. V- VI

Cele zajęć:

- uczenie się wyrażania swoich myśli,
- odkrywanie swoich talentów, predyspozycji,
- kształtowanie własnej tożsamości,
- rozwijanie empatii,
- poznawanie innych kultur,
- rozwijanie wyobraźni, kreatywności.

Metody i techniki: słowna (przedstawienie bajki za pomocą teatrzyku kamishibai lub opowiadania), dyskusja, heureka, pogadanka, praca plastyczna, „burza mózgów”, metoda „słoneczko”, elementy dramy, zabawy ruchowe.

Formy pracy: indywidualna, grupowa.

Materiały i środki pomocnicze: torba z różnymi przedmiotami, muzyka indiańska, nagranie piosenki „Orla cień”, kredki, duży arkusz papieru, skrzynka do teatrzyku kamishibai, karty kamishibai – indiańska bajka „O orle, który myślał, że jest kogutem”, mazaki, po 5 wyciętych kolorowych płatków, białe kartki A4.

Przewidywany czas spotkania: 60-90 min.

Przebieg zajęć:

Część wstępna (wprowadzająca):

1. Powitanie uczniów i zabawa na pobudzenie wyobraźni: **Jestem podobna/podobny do... bo...**

Prowadzący ma przygotowaną torbę z różnymi przedmiotami typu: lusterko, długopis, apaszka, wstążka, klucz, portfel itd. (tyle przedmiotów, ilu uczestników). Każda osoba wyciąga z niej jeden przedmiot i szuka w sobie podobieństwa do tego przedmiotu, jakiejś cechy (umiejętności, zamiłowania), którą można by skojarzyć z wyciągniętym przedmiotem. Następnie mówi o tym skojarzeniu całej grupie (rundka dookoła); np. „Jestem podobna do klucza, bo lubię rozszyfrowywać zagadki.”

Część zasadnicza (właściwa)

1. Wprowadzenie do tematu przy dźwiękach muzyki indiańskiej (Tatanka, El Condor Pasa). Mapa Ameryki Południowej.

Przybliżenie kultury Indian.

2. Rysowanie ogniska. Duży arkusz szarego papieru i do dyspozycji kredki o „płomiennych” barwach (żółte, pomarańczowe, czerwone). Dzieci stoją/siadają dookoła arkusza papieru, biorą po kredce do obydwu rąk i z zamkniętymi oczami malują na papierze „esy-floresy” wzdłuż, tj. od siebie do środka arkusza. W ten sposób powstaje obraz indiańskiego ogniska.

3. Uczestnicy siedzą w półkolu wokół narysowanego wspólnie „ogniska” i słuchają indiańskiej bajki, np. przedstawianej z pomocą teatrzyku kamishibai - „O orle, który myślał, że jest kogutem”.

4. Rozmowa na temat bajki:

- Jak orzeł odkrył, że nie jest kogutem?
- Jak czuł się orzeł, wykonując czynności właściwe kogutom?
- Dlaczego warto poznawać siebie (swoje predyspozycje, zdolności, charakter, sposób bycia)?

Wniosek: Ważne jest, by być w dobrym kontakcie z samym sobą, bo dopiero wtedy jesteśmy w stanie budować dobre relacje z innymi.

5. Dyskusja z podziałem na grupy: **obrońcy sposobu życia orłów** kontra **obrońcy sposobu życia kogutów**.

W sztucznie stworzonym podziale poszczególne grupy mają za zadanie w toku dyskusji bronić sposobu bycia/życia kogutów i orłów. Dyskusja na temat ich słabych i mocnych stron.

Prowadzący zwraca uwagę, aby w tej dyskusji nie używać słów, które mogłyby obrazić (teoretycznie) drugą stronę.

Wnioski z dyskusji: Trudno jednoznacznie ustalić, który ze sposobów życia (styl kogutów czy styl orłów) jest lepszy. Obydwa style życia są właściwe i dobre dla poszczególnych osób. Kogutom jest dobrze żyć po swojemu, bo są kogutami, z kolei orłom dobrze jest żyć na sposób właściwy orłom.

Z człowiekiem jest trochę inaczej niż w naszej bajce, ponieważ najczęściej jego natura nie jest tak klarowna jak w przypadku cech orła/koguta.

6. Pogadanka.

- Co zrobić, gdy człowiek o naturze bliższej „orłom” zmuszony jest przez pewien czas żyć wśród ludzi o naturze bliższej „kogutom”?
- A co może zrobić „kogut”, gdy ma wrażenie, że żyje wśród „orłów”?

Wniosek: Człowiek jako istota społeczna, żyje wśród innych ludzi. Aby móc dobrze funkcjonować w danej grupie społecznej powinien dostosować się do zasad i reguł grupy, o ile nie stoją one w sprzeczności z jego systemem wartości. W życiu bywa tak, że czasami trzeba pójść na kompromis, by zachować dobre relacje z innymi. Jednak należy to czynić, będąc w zgodzie z samym sobą. Można uczyć się wzajemnie od siebie, a zarazem szukać swego miejsca w świecie i wśród wielu sprzeczności odnajdywać sens swojego własnego życia.

7. „Burza mózgów”: Jak można odkryć swoją tożsamość, swoje talenty, predyspozycje?

- rozwijać zainteresowania,
- uczyć się,
- iść za głosem serca, ale i rozumu,
- szukać przyjaciół, którzy mają podobne zainteresowania,

- próbować swoich sił w różnych dziedzinach,
- zapisać się na koło zainteresowań,
- rozwijać swoje pasje.

8. Pantomima: W formie pantomimy kolejno każda osoba próbuje przedstawić grupie, co najbardziej lubi robić, grupa zgaduje, o jaką czynność chodzi.

9. Kwiat – to ja. Każdy z uczestników otrzymuje 5 płatków wyciętych z papieru; w płatkach wpisuje i uzupełnia:

- lubię...
- umiem...
- chcę...
- marzę o...
- mój ulubiony kolor...

Chętne osoby dzielą się tym, co napisały.

10. Ćwiczenie TAK/NIE – dzielimy uczestników na 2 grupy; na dany znak jedna grupa mówi głośno TAK, druga NIE, potem zmiana. Co było nam mówić łatwiej: „tak” lub „nie”? Czy trzeba koniecznie upodabniać się do innych? Dlaczego ludzie to robią?

11. Zabawa ruchowa: Gorące krzesła. W kole – 1 os. stoi na środku bez krzesła, pozostałe osoby siedzą na krzesłach. Osoba w środku mówi: **Do wioski indiańskiej zabieram wszystkich, którzy...** i szuka sobie wolnego krzesła podczas zamiany miejsc. Osoba, która po tym przemieszaniu zostaje bez krzesła, staje na środku i teraz ona kończy zdanie „Do wioski indiańskiej zabieram...” i zabawa trwa dalej.

12. Na zakończenie zajęć relaksacja przy piosence zespołu Varius Manx „Orła cień”. Każdy z uczestników, wsłuchując się w słowa piosenki, wykonuje własną improwizację ruchową.

Ewaluacja:

Rundka: dzielenie się wrażeniami z zajęć, wyrażenie swoich oczekiwań.

Załącznik:

Streszczenie bajki indiańskiej „O orle, który myślał że jest kogutem” Wyd. Zielona Grupa, Poznań; (wydana w formie kart do Teatryku Kamishibai).

Stara indiańska legenda opowiada o jajku orła, które znalazło się w kurniku. Orzeł został wychowany jako jeden ze stada. Traktowany był jako zwykły kogut, tak też czuł się przez całe swoje życie. Aż do pewnego momentu.

Tego dnia zobaczył na niebie szybującego orła. Serce szybciej mu zabiło i sam zapragnął lecieć. Tak bardzo chciał się wzbić w niebo i poczuć tę wolność. Matka kura wyjaśniła mu jednak, że jego życie to twarde stąpanie po ziemi, a nie głowa w obłokach. Jego obowiązki to opieka nad innymi i to jest najważniejsze.

Orzeł żył do końca życia w przeświadczeniu, że nigdy nie poleci. Tutaj historia mogłaby się urwać...

Jednak autor legendy przygotował alternatywne zakończenie, które można wybrać – jeśli dzieci będą sobie tego życzyć. Orzeł może jednak pójść za głosem serca i za swoimi

marzeniami. Wzbije się w niebo i odnajdzie swoją prawdziwą naturę.¹

Literatura:

1. Bajka indiańska „O orle, który myślał, że jest kogutem” w formie kart kamishibai,
Tekst: Urszula Ziober, Wyd. Zielona Grupa, Poznań.

Justyna Jurasz, Barbara Pająk

Opole, Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w
Opolu

¹Streszczenie pochodzi ze strony <http://kreatibaj.pl/sklep/kamishibai-bajka-indianska/> [11.06.2018 r].